Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
C serija

C/2024/6344

2024 11 7

P9_TA(2024)0080

Tolesnės represijos prieš demokratines jėgas Venesueloje: išpuoliai prieš kandidatę į prezidento postą Marią Coriną Machado

2024 m. vasario 8 d. Europos Parlamento rezoliucija „Tolesnės represijos prieš demokratines jėgas Venesueloje: išpuoliai prieš kandidatę į prezidento postą Marią Coriną Machadd“ (2024/2549(RSP))

(C/2024/6344)

Europos Parlamentas,

— atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezoliucijas dėl Venesuelos,

— atsižvelgdamas į Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją ir kitas Jungtinių Tautų žmogaus teisių srities sutartis ir priemones,

— atsižvelgdamas į Tarptautinį pilietinių ir politinių teisių paktą,

— atsižvelgdamas į 2024 m. sausio 29 d. Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai atstovo spaudai pareiškimą,

— atsižvelgdamas į 2024 m. sausio 28 d. Amerikos valstybių organizacijos generalinio sekretoriato pareiškimą dėl pastarojo meto įvykių Venesueloje,

— atsižvelgdamas į 2023 m. spalio mėn. N. Maduro vyriausybės ir Venesuelos opozicijos aljanso („Vieningoji platforma“) pasirašytą dalinį susitarimą dėl politinių teisių ir rinkimų garantijų visiems skatinimo (Barbadoso susitarimas),

— atsižvelgdamas į 2020 m. rugsėjo 16 d. paskelbtą JT nepriklausomos tarptautinės faktų nustatymo misijos pirmąją ataskaitą dėl Venesuelos Bolivaro Respublikos,

— atsižvelgdamas į Venesuelos Konstituciją,

— atsižvelgdamas į 2022 m. vasario 22 d. ES rinkimų stebėjimo misijos Venesueloje galutinę ataskaitą „2021 m. lapkričio 21 d. regioniniai ir vietos savivaldos rinkimai“ (angl. *Regional and municipal elections 21 November 2021*) ir į 2021 m. lapkričio 23 d. Europos Parlamento Rinkimų stebėjimo delegacijos pirmininko Jordi Cañaso pareiškimą dėl 2021 m. Venesueloje vykusių regioninių ir vietos rinkimų,

— atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 132 straipsnio 2 ir 4 dalis,

A. kadangi, jeigu bus laikomasi visų Barbadoso susitarimo punktų, 2024 m. Venesuelos rinkimai gali tapti lūžio tašku, kai bus panaikinta korumpuota autokratinė sistema ir atkurta demokratinė sistema; kadangi Venesueloje toliau pažeidžiamos pilietinės ir politinės teisės ir dėl to šalyje daugelį metų tvyro nestabilumas ir smurtas; kadangi maždaug aštuoni milijonai žmonių buvo priversti išvykti iš šalies;

B. kadangi sistemingai ribojama viešoji informacija, nuomonės ir saviraiškos laisvė ir teisė į taikius susirinkimus, visų pirma, režimo disidentams, profesinių sąjungų nariams, žmogaus teisių gynėjams ir pažeidžiamiausiems visuomenės nariams;

C. kadangi 2023 m. spalio 17 d. N. Maduro režimas ir opozicijos aljansas „Vieningoji platforma“ Venesueloje pasirašė du susitarimus, vadinamus Barbadoso susitarimais, į kuriuos įtraukti tokie klausimai kaip politinių teisių ir rinkimų garantijų visiems skatinimas ir politinių kalinių paleidimas; kadangi šis susitarimas apėmė svarbius klausimus, pavyzdžiui, leidimą tarptautiniams stebėtojams dalyvauti rinkimų procese; kadangi pasirašant šį susitarimą norėta, kad tai būtų pirmas veiksmas siekiant užtikrinti Venesueloje laisvus ir sąžiningus rinkimus;

D. kadangi 2023 m. spalio 22 d. María Corina Machado buvo išrinkta režimo demokratinės opozicijos kandidate į prezidento postą ir pirminiuose rinkimuose surinko 92,35 proc. balsų;

E. kadangi kelis mėnesius María Corina Machado, jos kampanijos komandos nariai, įskaitant Juaną Freitesą, Luisą Camacaro ir Guillermo Lópezą, kurie buvo neteisėtai sulaikyti ir iki šiol yra paskelbti dingusiais; pilietinės visuomenės organizacijos, teisininkai, nevyriausybinės organizacijos (NVO) ir kiti režimo demokratinės opozicijos politiniai veikėjai nukentėjo nuo savavališkų ir politiškai motyvuotų bandymų nušalinti juos nuo valstybinių pareigų; kadangi vienas iš nukentėjusiųjų – Henrique Capriles, kuris anksčiau dvi kadencijas ėjo prezidento pareigas ir kurio nušalinimas taip pat buvo patvirtintas tame pačiame 2024 m. sausio 26 d. pareiškime;

F. kadangi Maríos Corinos Machado grąžinimo į darbo vietą procesui stigo esminių elementų, nes ji negavo jai pareikštų įtarimų kopijos ir jai nebuvo suteikta galimybė į juos reaguoti; kadangi režimo Aukščiausiasis teisingumo teismas savo svetainėje paskelbė savo sprendimo, kuris neturi jokio teisinio pagrindo, santrauką; kadangi Venesuelos Konstitucijoje nurodyta, kad asmenų politinės teisės negali būti ribojamos administraciniais sprendimais, be to, tokiais sprendimais jiems negali būti draudžiama eiti valstybinių pareigų; kadangi režimo Aukščiausiasis teisingumo teismas šiuo klausimu negalėjo priimti Konstitucija pagrįsto sprendimo;

G. kadangi 2023 m. gruodžio 6 d. režimo opozicijos pirminius rinkimus planavusios komisijos narys Roberto Abdul buvo suimtas dėl įtarimų išdavyste; kadangi tuo pat metu už tariamus nusikaltimus, įskaitant išdavystę, sąmokslą ir pinigų plovimą, buvo išduoti partijos „Vente Venezuela“ narių Henry Alviarezo, Claudios Macero ir Pedro Urruchurtu arešto orderiai;

H. kadangi šie savavališki sprendimai neatitinka Nicoláso Maduro atstovų įsipareigojimo 2024 m. surengti konkurencingus Venesuelos prezidento rinkimus, taip pat neatitinka ES rinkimų stebėjimo misijos rekomendacijų; kadangi administracinės institucijos, nuolat savavališkai atimdamos opozicijos rinkimų kandidatų politines teises labai apriboja Venesuelos piliečių teisę pasirinkti savo atstovus;

I. kadangi savo 2023 m. liepos 13 d. rezoliucijoje dėl politinių teisių atėmimo Venesueloje ([1]) Parlamentas jau griežtai pasmerkė Venesuelos režimo vykdomą kandidatų politinių teisių atėmimą; kadangi šioje rezoliucijoje ypač smerkiamas savavališkas ir nekonstitucinis 15 metų trukęs Maríos Corinos Machado ir kitų žymių politinių veikėjų teisių kandidatuoti atėmimas ir apgailestaujama dėl to, kad visiškai nebuvo atsižvelgta į paskutiniąsias ES rinkimų stebėjimo misijos rekomendacijas;

J. kadangi N. Maduro režimas neleido ES rinkimų stebėjimo misijos vyriausiajam stebėtojui atvykti į Venesuelą pristatyti savo galutinės ataskaitos dėl 2021 m. vykusių regioninių ir vietos savivaldos rinkimų, nes ES rinkimų stebėjimo misija buvo išsiųsta iš šalies;

K. kadangi sausio 22 d. režimas, padedant generaliniam prokurorui, pateikė suklastotus kaltinimus ir išdavė keturiolika arešto orderių tokiems asmenims kaip, pavyzdžiui, žmogaus teisių gynėja Tamara Sujú, žurnalistė Sebastiana Barráez, buvęs Karakaso meras Antonio Ledezma, politinis lyderis Leopoldo López, buvęs laikinasis Venesuelos prezidentas Juan Guaidó ir buvęs meras David Smolansky, dėl neva išdavystės, susidorojimo su svarbiais politiniais veikėjais ir dėl to, kad jie paprasčiausiai naudojosi savo laisve reikšti nepritarimą režimui;

L. kadangi N. Maduro režimo kontroliuojamas Venesuelos parlamentas rengia naują teisės aktą dėl NVO finansavimo ir veiklos, kad apribotų pilietinės visuomenės galimybę burtis ir ginti savo teises;

M. kadangi sausio 31 d. N. Maduro parėmė režimo kontroliuojamos Nacionalinės Asamblėjos raginimą nuo vasario 5 d. diskutuojant su įvairiais sektoriais parengti pasiūlymą dėl prezidento rinkimų, kuriuos numatoma surengti 2024 m. antrąjį pusmetį, grafiko, bet vis dar be konkrečios datos;

N. kadangi Barbadoso susitarime išdėstytas rinkimų veiksmų planas vis dar gali būti panaudotas ilgalaikėms Venesuelos politinėms, ekonominėms ir humanitarinėms krizėms spręsti bei konkurencingiems, laisviems ir įtraukiems rinkimams Venesueloje surengti; kadangi vykdant režimui nepritariančių opozicijos kandidatų persekiojimą smarkiai pažeidžiamos Barbadoso susitarime nustatytos politinės teisės ir rinkimų garantijos;

O. kadangi, siekdamas sutrukdyti rinkimų procesui ir panaikinti bet kokias demokratinės santvarkos grąžinimo galimybes, režimas daro pakeitimus ir Nacionalinėje rinkimų taryboje (NRT); kadangi 2023 m. birželio mėn. atsistatydino trys pagrindiniai Nacionalinės rinkimų tarybos rektoriai, taip priversdami atsistatydinti du likusius rektorius; kadangi režimo Nacionalinė Asamblėja naujiems rektoriams išrinkti paskyrė iš režimo atstovų, įskaitant Nicoláso Maduro žmoną, sudarytą specialiąją komisiją;

([1]) Priimti tekstai, P9_TA(2023)0288.

1. griežtai smerkia bandymus nušalinti režimo demokratinės opozicijos kandidatę į prezidento postą Marią Coriną Machado ir kitus asmenis, pvz., Henrique Caprilesą, nuo valstybinių pareigų; primena, kad jos grąžinimo į darbo vietą procesui stigo pagrindinių elementų, nes ji negavo jai pareikštų įtarimų kopijos ir jai nebuvo suteikta galimybė atsakyti į šiuos įtarimus;

2. griežtai smerkia išpuolius prieš Maríos Corinos Machado komandos narius ir kitus opozicijos ir pilietinės visuomenės atstovus, taip pat žmogaus teisių gynėjus ir žurnalistus, priverstinius jų dingimus ir areštus arba jų atžvilgiu išduotus arešto orderius; griežtai smerkia N. Maduro režimo kišimąsi į rinkimų procesą;

3. ragina nedelsiant ir besąlygiškai paleisti visus savavališkai sulaikytus politinius ir socialinius lyderius, įskaitant tris kandidatės į prezidento postą Maríos Corinos Machado rinkimų kampanijos darbuotojus, t. y, Juaną Freitesą, Luisą Camacaro ir Guillermo Lopezą;

4. pakartoja, kad Nicoláso Maduro ir jo atstovų veiksmai, įskaitant demokratinės opozicijos narių persekiojimą ir bandymus trukdyti kandidatams konkuruoti šių metų prezidento rinkimuose, yra akivaizdus Nicoláso Maduro ir unitarinės platformos atstovų pasirašytų susitarimų pažeidimas siekiant 2024 m. surengti konkurencingus Venesuelos prezidento rinkimus;

5. pabrėžia, kad režimo Aukščiausiojo teisingumo teismo sprendimas yra nekonstitucinis ir neteisėtas, nes jis grindžiamas savavališkais ir politiškai motyvuotais kaltinimais, ir kad procedūra, kurios buvo laikomasi, neatitinka teisės aktų; todėl mano, kad režimo paskirto Aukščiausiojo teisingumo teismo sprendimas neturi teisinio pagrindo ir kad María Corina Machado tebėra tinkama kandidatė rinkimams;

6. mano, kad šiais veiksmais aiškiai bandoma vykdyti diktatorišką politinį persekiojimą, kuriuo pažeidžiamos Venesuelos piliečių pilietinės ir politinės teisės, ir kad dėl šių nuspėjamų veiksmų, ypač atsižvelgiant į režimo istoriją, vėl dūžta bet kokios viltys surengti laisvus ir teisingus rinkimus;

7. pripažįsta režimui besipriešinančios opozicijos pastangas organizuoti pirminius rinkimus kaip demokratinį sprendimą Venesuelos gyventojams šalies viduje ir užsienyje; primygtinai ragina Venesuelos valdžios institucijas sudaryti sąlygas sąžiningiems, laisviems, įtraukiems ir skaidriems rinkimams užtikrinti;

8. ragina Venesuelos režimą nedelsiant nutraukti pirminių rinkimų nugalėtojos, taigi visiškai teisėtos režimo opozicijos kandidatės Maríos Corinos Machado bei kitų opozicijos politikų persekiojimą ir pradėti įgyvendinti Barbadoso susitarimą, be kita ko, laikantis rinkimų veiksmų plano principų ir pirmos susitarimo dalies, kurioje nurodoma, kad šalys įsipareigoja pripažinti ir gerbti kiekvieno politikos subjekto teisę laisvai pasirinkti savo kandidatą prezidento rinkimams, nes tai reikštų užtikrinimą, kad opozicijos lyderė María Corina Machado gali laisvai dalyvauti konkurencinguose ir tikrai demokratiniuose 2024 m. prezidento rinkimuose;

9. primena, kad Venesueloje ilgus metus vyrauja baisios socialinės, ekonominės ir humanitarinės sąlygos, kurias venesueliečiai kenčia per ilgai; kuo griežčiausiai smerkia Venesuelos žmonių ir žmogaus teisių gynėjų žudymą, nuolatines represijas, sistemingą kankinimą ir žmogaus, pilietinių ir politinių teisių pažeidimus; primygtinai ragina Venesuelos režimą nedelsiant nutraukti politinių oponentų ir Venesuelos žmonių persekiojimą, represijas ir jų pilietinių teisių pažeidimus, taip pat panaikinti politinių oponentų arešto orderius ir išlaisvinti politinius kalinius;

10. smerkia teisinės sistemos naudojimą siekiant apriboti žmogaus teisių ir asociacijų laisvės apsaugą ir yra ypač susirūpinęs dėl įstatymo dėl nevyriausybinių ir susijusių organizacijų kontrolės, įteisinimo, veiklos ir finansavimo projekto;

11. pažymi, kad svarbu leisti rinkimuose dalyvauti visiems Venesuelos piliečiams tiek Venesueloje, tiek užsienyje, atnaujinant nuolatinių rinkėjų registrą ir rinkėjų užsienyje registrą, kaip nurodyta Barbadoso susitarimo 3 straipsnio 2 dalies e punkte;

12. griežtai smerkia kišimąsi į CNE narių skyrimą ir ragina taikyti nepriklausomą naujų CNE narių skyrimo procedūrą;

13. visapusiškai remia Tarptautinio baudžiamojo teismo ir JT nepriklausomos faktų nustatymo misijos tyrimus dėl daugybės Venesuelos režimo nusikaltimų ir represinių veiksmų ir ragina ES remti tyrimus, kurie šiuo metu svarstomi pagal Romos statutą, dėl tariamų nusikaltimų žmoniškumui, kad atsakingi asmenys būtų patraukti baudžiamojon atsakomybėn;

14. yra ir toliau tvirtai įsipareigojęs remti partijų dialogą ir Venesuelos žmonių siekį kurti demokratinę ateitį; ragina ES bendradarbiauti su tarptautine bendruomene ir visais viso politinio spektro taikiais demokratiniais suinteresuotaisiais subjektais Venesueloje bei panaudoti visas turimas priemones, kad paskatintų grįžti prie Barbadoso susitarimo principų;

15. primygtinai ragina valstybes nares toliau taikyti N. Maduro režimui nustatytas sankcijas; primygtinai reikalauja, kad sankcijos būtų sugriežtintos, kol pagal Barbadoso susitarimą bus prisiimtas aiškus ir nuolatinis įsipareigojimas laikytis pagrindinių demokratijos standartų, teisinės valstybės ir žmogaus teisių; ragina taikant ES visuotinį sankcijų už žmogaus teisių pažeidimus režimą (ES Magnitskio aktą) taikyti papildomas tikslines sankcijas Venesuelos Aukščiausiojo Teismo teisėjams, kurie dalyvavo bandant uždrausti Maríai Corinai Machado eiti viešąsias pareigas, ir Venesuelos saugumo pajėgų nariams, susijusiems su sistemingu smurtu prieš vyriausybės oponentus;

16. ragina Europos išorės veiksmų tarnybą, ES delegaciją Venesueloje, valstybes nares ir tarptautinę bendruomenę toliau stebėti padėtį šioje šalyje ir atlikti ryžtingesnį ir labiau matomą vaidmenį;

17. primygtinai tvirtina, kad ES negali svarstyti galimybės į Venesuelą siųsti rinkimų stebėjimo misijos, kol nebus aiškių ir patikimų garantijų, kad laikomasi visų Barbadoso susitarimo ir rinkimų veiksmų plano nuostatų, kol opozicijos politikai, kuriems atimta teisė eiti pareigas valstybės tarnyboje, neatgaus savo teisių, kol Maríai Corinai Machado nebus leista dalyvauti rinkimuose ir kol nebus tinkamai įgyvendintos ES rinkimų stebėjimo misijos 2021 m. rekomendacijos;

18. pabrėžia, kad rinkimai ir rinkimų rezultatai nebus pripažįstami, jei šios sąlygos nebus įvykdytos;

19. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, Komisijos pirmininko pavaduotojui ir Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai, ES ir Lotynų Amerikos ir Karibų valstybių bendrijos aukščiausiojo lygio susitikimo dalyviams, Europos ir Lotynų Amerikos parlamentinei asamblėjai, Amerikos valstybių organizacijai, Jungtinių Tautų generaliniam sekretoriui ir Venesuelos valdžios institucijoms.